

Spis treści	Strony
Wstęp	
1. Ruch spraw	3
1) Wpływ spraw	4
2) Struktura prowadzonych postępowań	6
3) Wyniki prowadzonych postępowań	
4) Szybkość postępowania	8
2. Zagrożenie przestępczością	9
1) Przestępczość ogółem	9
2) Przestępczość kryminalna	11
a) zabójstwa	12
b) zgwałcenia	13
c) rozboje i wymuszenia rozbójnicze	13
d) włamania	15
e) kradzieże i kradzieże z włamaniem do samochodu	16
f) inne	17
3) Przestępczość gospodarcza	22
4) Przestępczość cudzoziemców	25
3. Zwalczanie przestępczości	28
1) Wykrywalność sprawców przestępstw	29
2) Środki zapobiegawcze	34
3) Zabezpieczenia majątkowe	37
4. Działalność oskarżycielska i penitencyjna	37
5. Działalność z zakresu prawa cywilnego i administracyjnego	39
6. Działalność profilaktyczna	42
7. Inne formy działalności	43
1) Współdziałanie ze środkami masowego przekazu	43
2) Współdziałanie z innymi organami i instytucjami	45
3) Obrót prawny z zagranicą	47
4) Załatwianie skarg i wniosków	47
8. Wybrane zagadnienia organizacyjne i kadrowe	51
9. Kierunki działania i zadania w roku 2001	56

W S T Ę P

Zarówno analiza ruchu spraw, jak nasilenia i struktury przestępczości wskazują, że rok 2000 w działalności Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze charakteryzował się pogłębieniem bądź utrwaleniem tendencji obserwowanych w różnym stopniu od początku lat dziewięćdziesiątych.

Kolejny raz odnotowano więc wzrost ilości zarejestrowanych postępowań karnych, a także ilości przestępstw stwierdzonych, ilości aktów oskarżenia i osób oskarżonych oraz ilości osób osądzonych i skazanych.

Realizowana od początku 2000 roku i wyraźnie pogłębiona w drugim półroczu, radykalizacja polityki kryminalnej zdecydowanie zwiększyła ilość tymczasowych aresztowań zastosowanych w toku postępowania przygotowawczego i utrzymywanych w momencie wnoszenia aktu oskarżenia, a także ilość wywiedzionych apelacji. Regułą stało się stosowanie tymczasowego aresztu w sprawach o przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu człowieka, przeciwko wolności i inne połączone z użyciem wobec ofiary przemocy.

Zwiększone zainteresowanie sytuacją pokrzywdzonego zaowocowało znaczącym wzrostem ilości wytaczanych na rzecz ofiar powództw cywilnych, wniosków o wszczęcie postępowania w trybie kodeksu postępowania cywilnego, a także ilości zbadanych spraw administracyjnych. Wyraźnie więcej wydano postanowień o zabezpieczeniu majątkowym.

Przyjęte kierunki działań prokuratorskich, chociaż niewątpliwie ograniczały wzrost przestępczości, jak dotychczas nie doprowadziły do jej zredukowania. W minionym roku utrzymywał się wysoki poziom zagrożenia zarówno przestępczością ogółem w stosunku do liczby mieszkańców, jak też przestępstwami najpoważniejszymi: zabójstwami, rozbojami, poważnymi kradzieżami. Występowały przejawy przestępczości zorganizowanej i przestępczości o charakterze międzynarodowym.

Zjawiska te wywierały niewątpliwie niekorzystny wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

1. Ruch spraw

Prokuratura Okręgowa w Zielonej Górze obejmuje swoją właściwością terytorialną ok. 2/3 powierzchni Województwa Lubuskiego, na której zamieszkuje 670 tys. ludności.

W zakresie jej właściwości znajduje się ponadto Prokuratura Rejonowa w Wolsztynie, która – poza gminami lubuskimi – obejmuje znajdujące się w Wielkopolsce gminy Wolsztyn , Zbąszyń i Siedlec.

Z kolei, gminy Wschowa i Szlichtyngowa, pomimo że znajdują się na obszarze Województwa Lubuskiego, podlegają właściwości Prokuratora Okręgowego w Poznaniu.

W wyniku reformy administracyjnej, poza granicami centralnych powiatów Województwa Lubuskiego tj. Krosna Odrzańskiego i Świebodzinia znalazły się gminy Cybinka i Torzym, które jednak w dalszym ciągu podlegają właściwości Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze.

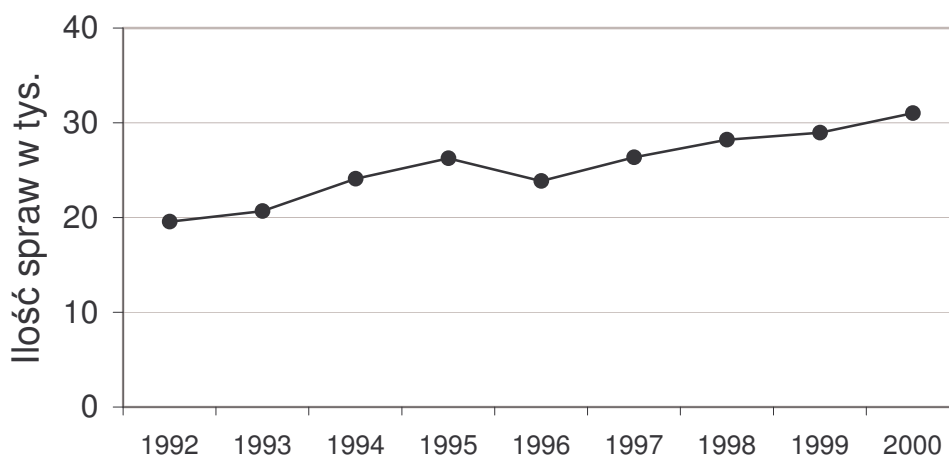
Z tych też powodów dane o ruchu spraw w dalszej części opracowania podawane są w oparciu o kryterium terytorialnej właściwości prokuratury. Natomiast dane dotyczące statystyki przestępczości odnoszą się do jednostek organizacyjnych Policji, a tym samym odpowiadają kryteriom podziału administracyjnego państwa. Rozwiązanie takie z jednej strony oddaje skalę zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne prokuratury, a z drugiej nie zniekształca statystycznego obrazu przestępczości dokumentowanego przez Policję według miejsca popełnienia zarejestrowanego przestępstwa .

1) Wpływ spraw

W 2000 r. prokuratury okręgu zielonogórskiego zarejestrowały 31 013 nowych postępowań karnych. W stosunku do roku 1999 oznacza to wzrost o dalszych 1927 spraw. Dynamika wzrostu wpływu wyniosła więc 6,6 %. Jest to najwyższy wpływ spraw karnych od 1975 r. Z kolei, przyjmując za punkt odniesienia czas bardziej miarodajny dla oceny aktualnej sytuacji tj. rok 1992, kiedy to zarejestrowano 19.565 spraw karnych – dynamika wpływu osiągnęła blisko 60 % (58,5%).

Kształtowanie się wpływu spraw na przestrzeni lat 1992 – 2000 przedstawia wykres na stronie następnej.

Ilość spraw

Natomiast liczbowe zestawienie ilości rejestrowanych w poszczególnych latach spraw karnych przedstawia tabela poniżej:

ROK	92	93	94	95	96	97	98	99	00
IŁOŚĆ SPRAW	19.565	20.678	24.083	26.264	23.855	26.356	28.199	28.957	31.013

Podobnie, jak w latach poprzednich najczęściej spraw wpływających odnotowały: Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze – 9.857 spraw Prokuratura Rejonowa w Żarach – 5.134 sprawy. Najmniejszy: Prokuratura Rejonowa w Wolsztynie – 1.474 sprawy i Krośnie Odrzańskim – 3.309 postępowań. Przeciętny miesięczny wpływ spraw w prokuraturach okręgu zielonogórskiego wynosił 2.584 sprawy i był większy od przeciętnego miesięcznego wpływu w roku 1999 o 160 spraw.

W rezultacie w minionym roku na jednego zatrudnionego prokuratora przypadało w prokuraturach rejonowych do załatwienia każdego miesiąca 36 postępowań karnych. Uwzględniając osoby funkcyjne, urlopy, zwolnienia spowodowane chorobami itd. liczba tych spraw była o wiele wyższa. Biorąc pod uwagę prokuratorów zatrudnionych w Prokuraturze Okręgowej średnia spraw do załatwienia wynosiła 31. Badania przeprowadzone w Ministerstwie Sprawiedliwości zakładają, że jednego zatrudnionego prokuratora powinno obciążać miesięcznie 16-20 postępowań karnych. Każde zwiększenie tej ilości powoduje nadmierny wysiłek i pogarsza jakość pracy.

2/ Struktura prowadzonych postępowań

Na ogólną liczbę 31.013 zarejestrowanych spraw w 2.731 przypadkach odmówiono wszczęcia postępowania przygotowawczego uznając, że przekazany prokuratorowi materiał nie daje dostatecznych podstaw do uznania, iż zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa.

W 1.684 przypadkach wszczęto postępowanie przygotowawcze w formie śledztwa. W tej liczbie 1.031 stanowiły śledztwa osobiste prokuratorów. Rok wcześniej śledztw własnych prokuratorów odnotowano 350. Należy zaznaczyć, że śledztwo jest formą postępowania przygotowawczego zarezerwowaną dla spraw najpoważniejszych oraz spraw o skomplikowanym stanie faktycznym lub prawnym. Na pozytywną uwagę zasługuje tu Prokuratura Rejonowa w Zielonej Górze, w której to jednostce przeprowadzono 498 śledztw własnych.

3) Wyniki prowadzonych postępowań

W wyniku przeprowadzonych czynności dowodowych zarzuty popełnienia przestępstwa przedstawiono 11.809 podejrzanym, a po zakończeniu postępowania sporządzono 6.049 aktów oskarżenia przeciwko 8.432 osobom. W roku 1999 sporządzono 5.699 aktów przeciwko 7.719 oskarżonym. Uzyskano wysoką, bo wynoszącą 73,0 % skuteczność postępowań. Wskaźnik ten najwyższy był w prokuraturze wolsztyńskiej, gdzie wynosił 82,8 %, a najniższy w krośnieńskiej – 65,6 %.

Wobec dalszych 161 podejrzanych postępowanie przygotowawcze zakończono skierowaniem do sądu wniosku o warunkowe umorzenie postępowania (przed rokiem osób takich było 121), a wobec kolejnych 27 wniosek o inne umorzenie, np. z powodu niepoczytalności sprawcy.

Z powodu długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej kontynuowanie postępowania zawieszono 1.142 sprawy (3,7 %). Przed rokiem zawieszeń takich było 1.302 przypadki 14,5 %. Po ustaniu przyczyny zawieszenia – zwykle było to zatrzymanie ukrywającego się podejrzanego – postępowania te były podejmowane i kontynuowane.

Umorzono postępowanie przygotowawcze w 19.568 sprawach. Podstawą umorzenia był najczęściej brak znamion przestępstwa w czynie stanowiącym przedmiot postępowania, stwierdzenie, że czyn taki w ogóle nie zaistniał albo nie ustalono sprawcy przestępstwa. Także te postępowania w pewnym

niewielkim odsetku były później podejmowane lub wznawiane z powodu ujawnienia nowych, wcześniej nieznanych dowodów albo ustalenia sprawcy przez Policję.

4.Szybkość postępowania

Zasada szybkości postępowania należy do ważniejszych wśród dyrektyw procedury karnej. Jej realizacja obecnie z wielu powodów napotyka na trudności. Do powodów tych zaliczyć należy – poza nadmiernym obciążeniem prokuratorów i innych funkcjonariuszy ścigania sprawami – wielość zarządzanych ekspertyz i stale wydłużający się czasokres wyczekiwania na nie, małe zdyscyplinowanie uczestników postępowania, np. świadków, którzy nie stawiają się na wezwania, celowe przewlekanie postępowania przez podejrzanych i część obrońców, którzy wykorzystują do tego celu instytucje prawne przewidziane w kodeksie postępowania karnego.

Pomimo tego prokuratorom okręgu zielonogórskiego udawało się utrzymać w zasadzie w ciągu całego roku 2000 wysoki poziom sprawności postępowania. Na koniec roku w biegu pozostawało 2.177 nie zakończonych spraw, co stanowiło 84,2 przeciętnego miesięcznego wpływu. Wskaźnik ten jest najlepszym spośród prokuratur okręgowych apelacji poznańskiej. Do jego wypracowania przyczyniły się wszystkie prokuratury okręgu, przy czym na szczególne wyróżnienie zasługują Prokuratury Rejonowe w Wolsztynie i Zielonej Górze, gdzie pozostałość była najmniejsza (odpowiednio 78,0 i 78,1 %).

Relatywnie gorzej wypadł statystyczny obraz tzw. spraw długotrwałych. Ich odsetek dla spraw ponad 6 m-cy wyniósł 3,3 % ,trwających ponad

3 m-ce – 8,5 %. Przed rokiem oba te wskaźniki były korzystniejsze i wynosiły odpowiednio 2,3 % i 6,2 %.

Z problemem tzw. spraw starych bardzo dobrze poradziły sobie prokuratury: zielonogórska, wolsztyńska i żagańska, a gorzej żarska, świebodzińska, nowosolska i krośnieńska.

2. Zagrożenie przestępczością

1) Przestępczość ogółem

Od początku lat dziewięćdziesiątych zagrożenie przestępczością b. Województwa Zielonogórskiego (podobnie Gorzowskiego) należało do najwyższych w kraju. Spośród obiektywnych wskaźników tego zjawiska do najbardziej miarodajnych zalicza się ilość przestępstwa stwierdzonych na 100 tys. mieszkańców.

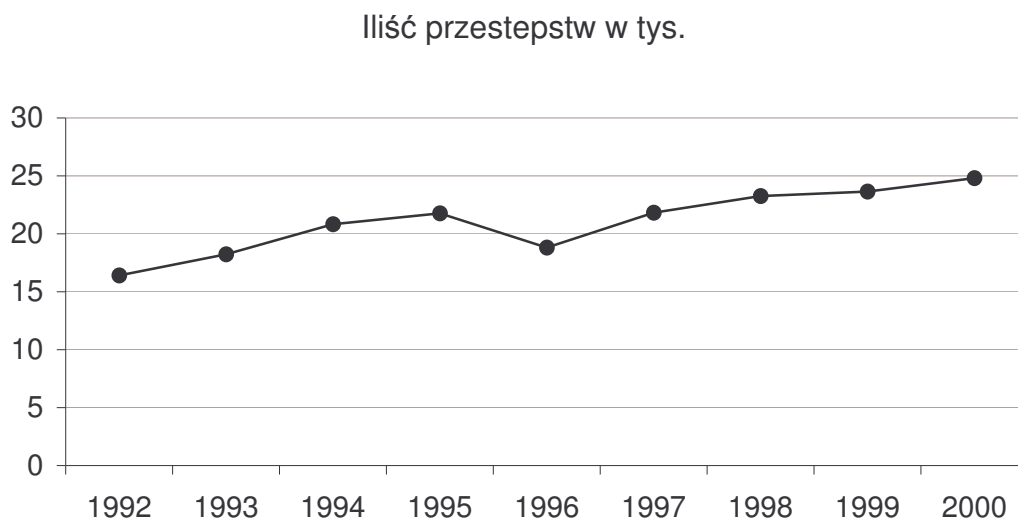
Tak wyliczony poziom przestępczości przedstawia poniższe zestawienie:

Rok	1989	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Polska	1.446	2.300	2.243	2.353	2.530	2.328	2.528	-	-	-
Okręg Z.G	1.461	2.268	2.723	3.110	3.247	2.807	3.229	3.471	3.527	3.701

Natomiast ilość przestępstw stwierdzonych w liczbach bezwzględnych na obszarze okręgu zielonogórskiego (dawniej województwa) przedstawia się w poszczególnych latach następująco:

Rok	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Ilość p-stw	16.416	18.22	20.836	21.770	18.809	21.835	23.260	23.634	24.801

Dynamikę zjawiska można też przedstawić na wykresie:

Przytoczone w tabeli za rok 2000 dane nie obejmują gmin Cybinka oraz Torzym, albowiem przestępstwa popełnione na tym obszarze wykazane zostały w statystyce Komend Policji w Słubicach i Sulęcinie (okręg gorzowski). Nie obejmują też przestępczości stwierdzonej w gminach poznańskich Prokuratury Rejonowej w Wolsztynie. Relatywnie mniejsza skala zjawiska pozwala natomiast z pewnym tylko uproszczeniem objąć tą statystyką obszar gmin Wschowa i Szlichtingowa (powiat nowosolski), albowiem wielkość przestępczości na tych obszarach była w ostatnich latach porównywalna.

W poszczególnych powiatach skala przestępczości ogółem w ostatnich latach przedstawiała się następująco:

Powiat	1998	1999	2000	dynamika wsk.
Krośnieński	2.082	2.237	2.255	100,8
Nowosolski	4.042	3.926	4.189	106,7
Świebodziński	1.753	1.756	1.951	111,1
Zielonogórski	9.083	9.407	10.136	107,7
Żagański	2.212	2.322	2.521	108,6
Żarski	3.451	3.851	3.749	97,4
Razem:	22.624	23.499	24.801	105,5

Przytoczone zestawienie wskazuje, że najwyższy przyrost przestępczości ciągle jeszcze występuje w powiatach świebodzińskim, żagańskim, zielonogórskim i nowosolskim. Ostatni rok był stabilny w powiecie krośnieńskim, przy czym w Gubinie odnotowano wyraźny spadek ilości przestępstw stwierdzonych, a w samym Krośnie ich duży wzrost. Spadek przestępczości ogółem odnotowano także w powiecie żarskim, najwyraźniejszy na obszarze Komisariatu Policji w Trzebielu (68,3 % dyn.) i Łęknicy (93,2 % dyn.).

W województwie Lubuskim jako całości dynamika wzrostu przestępczości była nieco wyższa niż w jego części zielonogórskiej i wyniosła 108,8 %.

2) *Przestępczość kryminalna*

Tradycyjnie już opinia publiczna stan bezpieczeństwa gminy, powiatu czy innej jednostki administracyjnej ocenia według ilości i charakteru przestępstw kryminalnych.

W roku 2000 w lubuskich powiatach okręgu zielonogórskiego stwierdzono popełnienie łącznie 21.287 przestępstw kryminalnych. Przed rokiem było ich 20.461. Oznacza to globalnie wzrost o 4,0 %.

W rzeczywistości wzrost, chociaż w większej skali, odnotowano tylko w powiatach zielonogórskim - 107,4 % i nowosolskim - 107,3 %. Na poziomie roku 1999 utrzymywało się zagrożenie przestępczością kryminalną w powiecie żagańskim, a minimalnie spadło w powiatach krośnieńskim, świebodzińskim i żarskim.

Przyjmując za punkt odniesienia mniejsze jednostki terytorialne stwierdzić należy, że rozrzut statystyczny był tu jeszcze większy. I tak np. w gminie Sława dynamika wzrostu przestępczości kryminalnej wynosiła 130,3 %, a w Kozuchowie odnotowano spadek tego rodzaju zdarzeń o ponad 30 % (dynamika: 66,6).

Do najgroźniejszych przestępstw kryminalnych zalicza się: zabójstwa, zgwałcenia, rozboje - zwłaszcza popełnione z użyciem broni palnej lub innych niebezpiecznych narzędzi, ciężkie pobicia. Do najbardziej uciążliwych : kradzieże, w tym kradzieże samochodów oraz kradzieże z włamaniem.

a) Zabójstwa

W 2000 r. w prokuraturach okręgu zielonogórskiego wszczęto 31 śledztw w sprawach o zbrodnię zabójstwa, W ich wyniku stwierdzono popełnienie łącznie 38 zabójstw. Rok wcześniej zbrodni tego rodzaju stwierdzono 30, co oznacza wzrost o 27 %. Taką samą dynamikę zabójstw (dokładnie 126,7%) zarejestrowano w całym województwie lubuskim. W rezultacie zagrożenie

zabójstwami w obu okręgach lubuskich należy do najwyższych w Polsce (wskaźnik na 100 tys. mieszkańców wynosi 5,6).

Najwięcej zabójstw stwierdzono w powiecie zielonogórskim – 15. W powiecie żagańskim było ich 6, w nowosolskim i żarskim po 5, w krośnieńskim 4 i świebodzińskim – 3.

b) Zgwałcenia

Wszczęto 36 postępowań przygotowawczych o przestępstwa tego rodzaju. W ich wyniku stwierdzono dokonanie 48 zgwałceń. Przed rokiem tego rodzaju przestępstw stwierdzono 49.

Największe nasilenie zgwałceń zarejestrowano w powiecie zielonogórskim – 20 i żagańskim – 13. Najmniej w krośnieńskim – 2.

c) Rozboje i wymuszenia rozbójnicze.

Rozmiary i dynamikę tej przestępczości w latach 1999 i 2000 przedstawia następujące zestawienie:

Powiat	1999	2000	wsk.dyn.
Krośnieński	53	47	88,7
Nowosolski	72	77	106,9
Świebodziński	43	45	104,7
Zielonogórski	367	410	111,7
Żagański	94	90	95,7
Żarski	100	101	101,1
Razem	729	770	105,6

Na wzrost poziomu zagrożenia rozbojami wpłynęła przede wszystkim duża dynamika tej przestępczości w powiatach zielonogórskim i nowosolskim. Największy przyrost rabunków odnotowano zwłaszcza w rejonie właściwości 3 Komisariatu Policji w Zielonej Górze (dyn. 154,9), KP w Sulechowie (138,5 %) i KP w Kozuchowie (133,3 %).

Widoczny spadek odnotowano w Gubinie (z 42 przypadków w roku 1999 do 29 w roku 2000) i w Szprotawie (z 21 do 11).

Wysoki poziom zagrożenia rozbojami potęgują jeszcze przypadki posłużenia się przez sprawców bronią palną lub innego rodzaju niebezpiecznymi narzędziami. Zdarzeń tego rodzaju najczęściej odnotowano w Zielonej Górze – 59, Żaganiu – 24 i Żarach – 23.

Problem jest tym poważniejszy, że rozboje z bronią w każdej z tych jednostek wykazują systematycznie tendencję wzrostową. Rok wcześniej zarejestrowano ich odpowiednio: 32, 19 i 19.

W całym okręgu zielonogórskim rozbojów z bronią odnotowano w 2000 roku 130. Natomiast w województwie lubuskim zarejestrowano ich 188.

Należy też podkreślić, że dynamika rozbojów z użyciem broni palnej w ostatnich latach ciągle rośnie. W roku 1999 było ich np. o 43 % więcej niż w roku 1998.

Nie może budzić wątpliwości, że zjawisko napadów rabunkowych urosło do rangi zasadniczej i musi być potraktowane priorytetowo w pracy śledczej. Tym bardziej, że szereg rozbojów w południowej części województwa miało bardzo spektakularny przebieg i wysoki stopień zorganizowania.

D. Włamania

Statystyczny obraz włamań i ich dynamikę ilustruje tabela:

Powiat	1999	2000	Wsk.dyn
Krośnieński	717	557	77,7
Nowosolski	1409	1365	96,9
Świebodziński	485	527	108,7
Zielonogórski	2448	3155	110,8
Żagański	886	730	82,4
Żarski	1064	965	90,7
Razem:	7009	8029	114,5

Warto przypomnieć, że w powiatach krośnieńskim, nowosolskim, żagańskim i żarskim już drugi rok z rzędu utrzymała się tendencja spadkowa stwierdzonych włamań. Jest to zjawisko niezwykle pozytywne. Niestety nie ma ono charakteru powszechnego. W powiecie zielonogórskim liczba włamań poważnie wzrosła (o 707 przypadków). Tendencję wzrostową, chociaż na mniejszą skalę odnotowano także w powiecie świebodzińskim.

Powszechność włamań powoduje, że słusznie zalicza się je do przestępstw bardziej uciążliwych niż niebezpiecznych. Mając jednakże na uwadze dokuczliwość szkód, jakie powodują, ich zwalczaniu należy poświęcać ustawicznie dużą uwagę, zarówno w aspektach wykrywczych, jak i represyjnych.

Zjawisko to wykazywało w roku 2000 tendencję wzrostową na obszarze całego województwa lubuskiego (średnio o 3,3 %). Jego dynamika w 1999 r. w Polsce wynosiła 104,0 %. Jest więc prawdopodobnym, że pomimo zaobserwowanych tendencji spadkowych w części powiatów okręgu zielonogórskiego, przestępstwa włamania będą stanowiły w dalszym ciągu istotny problem.

E) Kradzieże i kradzieże z włamaniem do samochodu

Przestępstwa tego rodzaju w ostatnich latach na obszarze okręgu zielonogórskiego wykazywały dużą tendencję wzrostową. W roku 1999 było ich 1.310, o blisko 20 % więcej niż w roku 1998. Podobna prawidłowość obserwowana była zresztą w 1999 r. w całym kraju.

W roku 2000 w powiatach okręgu zielonogórskiego stwierdzono 1,148 kradzieży samochodów. Oznacza to spadek tych przestępstw o ok. 13 %. Z wyjątkiem powiatu krośnieńskiego, spadek ten zaobserwowano we wszystkich pozostałych. W zielonogórskim ilość kradzieży samochodów zmniejszyła się np. aż o 129 przypadków. Zdecydowanie mniej kradzieży samochodów było w Kożuchowie, Szprotawie czy Łęknicy. Jednak w Lubsku i samym Krośnie Odrz. nastąpił ich wyraźny wzrost (odpowiednio: o 54,5 % i 73, 9%).

F) Inne

Omówione tu szczegółowo kategorie przestępstw nie wyczerpują oczywiście całego katalogu zdarzeń istotnych dla oceny stanu przestępczości kryminalnej.

Na ocenę tę musi bowiem wpływać fakt popełnienia w roku 2000 w okręgu zielonogórskim następujących występów:

- A) uszczerbków (dawniej ciężkie uszkodzenia ciała) na zdrowiu – 331
- B) bójek i pobić – 227
- C) przestępstw z ustawy o zwalczaniu narkomanii – 343
- D) oszustw kryminalnych – 649
- E) fałszerstw kryminalnych – 1.112

Z wymienionych tu rodzajów przestępstw wyjątkowej uwagi wymagają przestępstwa określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. Ich nasilenie było szczególnie duże w Zielonej Górze, gdzie stwierdzono popełnienie 145 przestępstw i Nowej Soli, gdzie ujawniono 90 czynów tego rodzaju.

Narkomania w ostatnich latach charakteryzuje się coraz większym udziałem narkotyków syntetycznych np. amfetamina oraz narkotyków z grup tzw. twardych. Przykładem tych ostatnich jest heroina. Coraz rzadziej przyjmowane są w charakterystyczne kiedyś dla politoksykomanów tzw. polska hera oraz zupa makowa (makiwara).

W minionym roku ujawniono i zlikwidowano kilka grup przestępczych zajmujących się zorganizowanym rozprowadzaniem narkotyków. Zwykle jednak na ich miejsce powstawały nowe. Grupy te ukierunkowane były

przede wszystkim na penetrowanie środowisk młodzieżowych w szkołach, dyskotekach i innych miejscach uczęszczanych przez młodzież.

W walce z przestępczością narkotykową (i samą narkomanią) należy w równej mierze wykorzystywać instrumenty prawa karnego, jak też stosować środki wychowawcze i lecznicze.

Innym poważnym problemem są fałszerstwa kryminalne. Najbardziej typowym ich przejawem jest podrabianie i przerabianie dokumentów potwierdzających obrót towarami różnego rodzaju oraz dowodów tożsamości.

W gospodarce rynkowej czyny tego rodzaju podważają pewność obrotu. Narazają uczciwych kontrahentów na straty, często wysokie i niemożliwe do naprawienia.

Za charakterystyczne dla współczesnej przestępczości kryminalnej można uznać przykłady następujących postępowań przygotowawczych prowadzonych w prokuraturach zielonogórskich w 2000 roku:

V Ds. 43/99 Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze

Wydział Śledczy prowadził postępowanie w sprawie zgwałcenia, w okresie od stycznia 1999 roku do lipca 1999 roku, w okolicy Zielonej Góry ośmiu kobiet przez trzyosobową grupę mężczyzn. Jena z kobiet (zgwałcona w styczniu 1999 roku) została następnie pozbawiona życia. W toku śledztwa zatrzymano i tymczasowo aresztowano 2 sprawców. Przeciwno w/w podejrzanym w dniu 11 października 2000 roku skierowano akt oskarżenia. Trzeci ze sprawców zgwałceń, poszukiwany międzynarodowym listem gończym, został zatrzymany i

tymczasowo aresztowany na terytorium Belgii i obecnie trwa w stosunku do niego postępowanie ekstradycyjne.

VI Ds. 26/99 Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze

Wydział ds. Przestępczości Zorganizowanej przeprowadził śledztwo w sprawie dokonanego 23 września 1999 r. w Kopanicy napadu rabunkowego na znajdującą się w tej miejscowości masarnię. Składająca się z 6 osób grupa przygotowała plan działania. Dokonano kradzieży potrzebnego do tego celu samochodu oraz przygotowano nielegalnie posiadaną broń palną. W trakcie napadu z broni tej został śmiertelnie postrzelony przypadkowy klient masarni. W wyniku podjętych działań cała grupa została zatrzymana i tymczasowo aresztowana. W marcu 2000 roku prokurator skierował akt oskarżenia do Sądu Okręgowego w Zielonej Górze.

Ds. 2166/99/S Prokuratury Rejonowej w Nowej Soli

Prokurator Rejonowy przeprowadził śledztwo w sprawie brutalnego pozbawienia życia Edwarda L. Z Nowej Soli w nocy z 23 na 24 lipca 1999 r. Działający w warunkach recydywy 28-letni mężczyzna i towarzysząca mu młoda kobieta poprzez zadanie ofierze kilkunastu ciosów nożem w klatkę piersiową i jamę brzuszną oraz zadzierżgnięcie na szyi kabla elektrycznego spowodowali śmierć pokrzywdzonego, a jego zwłoki w celu zatarcia śladów ukryli na zapleczu szkoły przy ul. Gimnazjalnej. Zabójstwa dokonano na tle nieporozumień osobistych. Po zatrzymaniu sprawców oboje zostali tymczasowo aresztowani. Akt oskarżenia wniesiony został do Sądu Okręgowego w Zielonej Górze w dniu 14 kwietnia 2000 r.

Ds. 3285/00/s – Prokuratura Rejonowa w Nowej Soli - prowadzi śledztwo przeciwko Jackowi S. Podejrzanemu, że w nocy na 31 października 2000 r. w Nowej Soli będąc w stanie nietrzeźwości, działając w zamiarze ewentualnym pozbawienia życia Marka N. wypchnął go z okna mieszkania na II piętrze, powodując jego upadek i powstanie ciężkich obrażeń ciała w postaci urazu czaszkowo-mózgowego, złamania kości sklepienia czaszki, stłuczenia płatów czołowych mózgu, stłuczenia płata potylicznego mózgu, dużego krwiaka okolicy łędźwiowej, pourazowego pęknięcia śledziony, dużego krwiaka zaotrzewnowego, które to obrażenia w konsekwencji doprowadziły do śmierci pokrzywdzonego 22 grudnia 2000 r. Zdarzenie miało miejsce w mieszkaniu ojca sprawcy podczas libacji alkoholowej, w której brało udział kilka osób. Podejrzany został tymczasowo aresztowany. Dotychczas postępowanie przygotowawcze nie zostało zakończone.

Ds. 2902/00 - Prokuratury Rejonowej w Żarach

W dniu 23 lipca 2000 r. w kompleksie leśnym w pobliżu miejscowości Żytni Młyn ujawniono w płytkim dole przykryte ziemią zwłoki dwóch osób. W czaszce jednej z nich widniały dwa owalne otwory. Ustalono, że zgon nastąpił przed około 6 miesiącami. Pomimo licznych i różnorodnych czynności wykonanych w tym kierunku – nie zdołano dotychczas ustalić tożsamości osób, które – zostały zamordowane i mogły być obywatelami któregoś z krajów dawnej Wspólnoty Niepodległych Państw.

1 Ds. 943/00/S – Prokuratury Rejonowej w Świebodzinie

Prokurator Rejonowy przeprowadził śledztwo w sprawie pozbawienia 2 lipca 2000 roku w okolicy Glińska życia 32-letniego mężczyzny. Ustalono, że znajdujący się w stanie odurzenia alkoholowego 3 sprawcy wracając do miejsca zamieszkania napotkali przypadkowo przechodzącego tą samą drogą pokrzywdzonego. Doszło do zaczepki i brutalnego śmiertelnego pobicia go. W

wyniku przeprowadzonych czynności zatrzymano wszystkich trzech sprawców. Zostali oni tymczasowo aresztowani i oskarżeni o umyślne zabójstwo przed Sądem Okręgowym w Zielonej Górze. Wyrokiem z 27 grudnia 2000 r. każdemu z nich wymierzono po 25 lat pozbawienia wolności.

2 Ds 611/00 - Prokuratury Rejonowej w Krośnie Odrzańskim

Postanowieniem z dnia 18 maja 2000 roku wszczęto śledztwo w sprawie pozbawienia życia Justyny L. w lesie koło wsi Kosarzyn gm. Gubin.

Z ustaleń wynikało, że zmarła ona na skutek ran ciętych szyi i klutych tylnej części klatki piersiowej. Na podstawie relacji świadka ustalono, że w dniu 13 maja 2000 r. w/w wspólnie z koleżanką i trzema mężczyznami przebywała nad jeziorem w Kosarzynie.

W pewnej chwili odeszła z mężczyznami do lasu, skąd zaczęły dochodzić wołania o pomoc. Wracając stamtąd mężczyźni przynieśli ciało J. Lasoty, które umieścili w bagażniku samochodu. Świadek wskazał dwóch sprawców uczestniczących w zdarzeniu, których tymczasowo aresztowano. Postępowanie jest w toku z uwagi na wykonywanie licznych ekspertyz kryminalistycznych.

Ds 1693/00 – Prokuratury Rejonowej w Żaganiu

Prokurator Rejonowy w Żaganiu prowadził śledztwo w sprawie napadu na konwój eskortujący pieniądze odbierane ze stacji paliwowych przedsiębiorstwa ORLEN. Do napadu doszło 26 czerwca 2000 r. na drodze relacji Żagań – Kozuchów. Ochrona konwoju została w pewnym momencie sterroryzowana przez grupę zamaskowanych napastników, którzy posługiwali się bronią długą palną. Broni tej sprawcy użyli podczas próby ucieczki jednego z konwojentów. Do rabunku pieniędzy nie doszło albowiem napastnicy nie zdołali otworzyć sejfów, w którym zabezpieczone były eskortowane walory. Śledztwo nie doprowadziło do wykrycia sprawców napadu i zostało umorzone.

4 Ds Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze

Prokurator rejonowy w Zielonej Górze przeprowadził śledztwo w sprawie napadu z użyciem broni palnej w dniu 19 kwietnia 2000 r. na hurtownię artykułów mleczarskich przy ul. Kozuchowskiej w Zielonej Górze. Napastnicy zrabowali pieniądze w kwocie 41.2609 zł. W wyniku przeprowadzonych czynności wykrywczych i dowodowych zatrzymano , a następnie aresztowano 6 podejrzanych, w tym 1 kobietę. Sprawa została przekazana do dalszego prowadzenia prokuraturze szczecińskiej z uwagi na powiązanie podejrzanych z innymi sprawami prowadzonymi przez tę jednostkę.

2) Przestępczość gospodarcza

Statystyczny obraz przestępczości gospodarczej w okręgu zielonogórskim w ostatnich trzech latach przedstawia się następująco:

Powiat	1998	1999	2000	wsk.dyn.
Krośnieński	179	441	285	64,6
Nowosolski	275	232	244	105,2
Świebodziński	232	125	290	232,2
Zielonogórski	542	882	955	108,3
Żagański	117	144	254	176,4
Żarski	341	335	303	90,4
Razem	1686	1259	2331	107,9

W grupie przestępstw gospodarczych najpoważniejszą pozycję stanowią czyny przeciwko obrotowi gospodarczemu. Zalicza się tu np. spowodowanie znacznej szkody majątkowej podmiotowi gospodarczemu przez nadużycie

udzielonego zaufania, wyłudzenie kredytu bankowego na podstawie nierzetelnej dokumentacji, oszustwo ubezpieczeniowe przez celowe wywołanie zdarzenia będącego podstawą do wypłaty odszkodowania, działanie na szkodę jednych i faworyzowanie innych wierzycieli, nierzetelne prowadzenie dokumentacji działalności gospodarczej. Przestępstw tego rodzaju stwierdzono w 2000 r. we wszystkich powiatach okręgu zielonogórskiego 273. Przed rokiem ujawniono ich 218.

Można zakładać, że liczba nieujawnionych przestępstw gospodarczych jest wielokrotnie większa niż ujawnionych. Inny charakterystyczny problem to wyjątkowo duże trudności w ich udowodnieniu.

Jako przykłady najbardziej charakterystycznych postępowań przygotowawczych o przestępstwa gospodarcze można wskazać:

VI Ds 2/99/Sz - Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze

Licząca 27 osób zorganizowana grupa w okresie od sierpnia 1997 r. do lutego 1998 r. wykorzystując most techniczny w Sękowicach k.Gubina wprowadziła nielegalnie na polski obszar celny ok. 60 samochodów ciężarowych z zakupionym we Włoszech spirytusem 96 % w łącznej ilości 1 569 541 litrów. Skarb Państwa narażony przez to został na uszczuplenie dochodów z tytułu podatku celnego, akcyzowego i VAT-u na kwotę 113 192 155,86 zł. W rezultacie przeprowadzonego śledztwa doszło do rozbicia grupy przestępczej i aresztowania większości osób należących do niej. Ujawniono również mechanizmy organizacji przemytu i powiązania przemytników z funkcjonariuszami Straży Granicznej. Akt oskarżenia skierowany został w dniu 30 września 2000 r. do Sądu Rejonowego w Krośnie Odrzańskim.

Ds 3277/99/s - Prokurator Rejonowy w Nowej Soli - przeprowadził śledztwo przeciwko Kornelowi W. podejrzanemu o przestępstwo z art. 286 §1 kk i art. 270 §1 kk w zw. z art. 11 §2

kk i w zw. z art. 91 §1 kk. Sprawca działał w okresie od 16 września 1999 r. do 29 września 1999 r. w Zielonej Górze, Kozuchowie i innych miejscowościach. Doprowadził on AIG Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. w Warszawie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, w ten sposób, że na 74 deklaracjach przystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego AIG OFE z 16 września 1999 r. i 29 września 1999 r., podrobił podpisy osób uprawnionych do przystąpienia do Funduszu, a następnie przedkładając w/w dokumenty za pośrednictwem Biura AMPLICO LIFE Pierwszego Amerykańsko - Polskiego Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie i Reasekuracji w Zielonej Górze do AIG.

Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. w Warszawie uzyskało wbrew woli w/w osób przyjęcie ich w poczet członków AIG OFE, a w konsekwencji nienależną prowizję. Za każdą z deklaracji otrzymał 136 złotych prowizji. Dane osobowe pokrzywdzonych, którzy byli osobami

małoletnimi uzyskał w Szkole Podstawowej w Kozuchowie wprowadzając w błąd sekretarkę zatrudnioną w tej Szkole, co do przeznaczenia uzyskanych danych.

Postępowanie zostało zakończone aktem oskarżenia w dniu 31 lipca 2000 r.

O podobne przestępstwa przeciwko temu samemu Kornelowi W. oraz Katarzynie R. i Beacie K. prowadzi aktualnie śledztwo (Ds 4565/99) Prokurator Rejonowy w Żarach. Ustalono, że w/w osoby, będąc agentami AMPLICO LIFE lub akwizytorką AIG, na umowach o przystąpieniu do Otwartego Funduszu Emerytalnego AIG podrobiły podpisy aż 319 osób, których większość stanowili uczniowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Lubsku, wyłudzając w ten sposób nienależną prowizję.

2 Ds 118/00 - Prokuratury Rejonowej w Krośnie Odrzańskim

Z zawiadomienia Urzędu Skarbowego w Krośnie Odrzańskim z dnia 30 sierpnia 2000 r. wynikało, że w trakcie postępowania podatkowego prowadzonego w związku z zaległościami podatkowymi PPH „Pokój” S.A. w Gubinie z tytułu podatku od towarów i usług (VAT), wynoszącymi na dzień 16.08.2000 r. 1.582.959,44 zł w należności głównej oraz 401.906,60 zł z tytułu odsetek za zwłokę, powzięto uzasadnione podejrzenie, iż w okresie od stycznia 1999 r. do czerwca 2000 r. członkowie Zarządu Spółki „Pokój” dopuścili się przestępstwa z art. 76 §1 kks polegającego na narażeniu i faktycznym uszczupleniu Skarbu Państwa z tytułu bezpodstawnego zwrotu należności publicznoprawnej, w tym w szczególności podatku od towarów i usług w kwocie 1.510.568 zł.

Szereg poważnych nieprawidłowości w rozliczeniach podatkowych oraz w działalności gospodarczej doprowadził do trudności płatniczych spółki, co winno skutkować już w 1999 r. złożeniem przez zarząd wniosku o ogłoszenie upadłości.

Postępowanie przygotowawcze jest w toku.

4) Przestępczość cudzoziemców

Podobnie jak w latach ubiegłych na terenie objętym właściwością Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze odnotowano szereg przypadków popełnienia przestępstw przez obywateli państw obcych .

Do najczęściej dokonywanych przez cudzoziemców przestępstw należy nielegalne przekroczenie polsko - niemieckiej granicy państwowej oraz napady rabunkowe, w tym także z użyciem niebezpiecznych przedmiotów.

Ich sprawcami byli najczęściej obywatele Ukrainy, Białorusi, Mołdawy i Afganistanu.

Do skupiających szczególną uwagę spraw dotyczących przestępstw popełnionych przez cudzoziemców, ze względu na rodzaj czynów i sposób ich realizacji, należałoby zaliczyć:

I Oz 45/00/Sb - obywatel Włoch, współdziałając z obywatelami polskimi wprowadzał do obiegu fałszywe pieniądze - liry włoskie na terenie Świebodzina, Skwierzyny, Międzyrzecza i Gorzowa Wielkopolskiego. Wymieniając je w bankach i kantorach oraz sprzedając osobom fizycznym w sumie wprowadził na polski rynek walutowy około 19 milionów sfałszowanych lirów.

I Oz 97/00/Żn - dwa napady rabunkowe dokonane przez obywatela Ukrainy, wspólnie z trzema innymi nieustalonymi sprawcami na trasie E - 36, w okolicach Iłowy Żagańskiej.

Sprawcy posługując się metalowymi prętami oraz grożąc pobiciem i pozbawieniem życia zabrali pieniądze polskie, walutę obcą, złotą biżuterię oraz zabytkowe wyroby ze srebra o łącznej wartości 6840 złotych na szkodę dwóch obywateli Ukrainy.

I Oz 109/00/Sb - usiłowanie zabójstwa obywatela polskiego przez obywatela Niemiec.

Sprawca był ojczymem pokrzywdzonego.

Podczas awantury do jakiej doszło między nimi sprawca niespodziewanie ugodził pokrzywdzonego nożem w lewy bok, powodując ranę kłutą klatki piersiowej, penetrująca do jamy opłucnej i krwiak w jamie opłucnej lewej. Szczęśliwie na skutek szybkiej interwencji lekarskiej oraz natychmiastowego zabiegu operacyjnego pokrzywdzony uniknął śmierci.

I Oz 170/00/ZG - porwanie i połączone ze szczególnym udręczeniem przetrzymywanie obywatela polskiego przez dwóch obywateli Białorusi.

Sprawcy chcieli wymusić na pokrzywdzonym przekazanie im kwoty 1000 000 marek niemieckich.

I Oz 216/00/Sb - napad rabunkowy, którego sprawcą był obywatel Białorusi oraz dwóch nieustalonych, obywateli byłej Wspólnoty Niepodległych Państw. Pokrzywdzony przejeżdżał przez Polskę tranzytem.

W okolicach miejscowości Boczów został zatrzymany przez trzech nieznanymi mu mężczyzn, którzy domagali się od niego opłaty za przejazd. Gdy odmówił,

jeden ze sprawców przykładając mu do brzucha nóż kategorycznie zażądał wydania samochodu, pieniędzy oraz innych wartościowych rzeczy. Ostatecznie sprawcy zabrali w celu przywłaszczenia mienie o łącznej wartości 11,00 złotych.

I Oz 228/00/Kr - rozbój popełniony w Gubinie na szkodę obywatela polskiego przez obywatela Ukrainy, przeciwko któremu inna polska prokuratura wcześniej wdrożyła postępowanie karne.

Napad miał miejsce w późniejszych godzinach wieczornych.

Sprawca wyskoczył zza drzewa, za którym ukrył się i kilkakrotnie uderzył pokrzywdzonego w tył głowy i kark wykonanym niefabrycznie nunczako. następnie wyrwał mu torbę z zawartością telefonu komórkowego i dokumentów.

I Oz 244/00/Żn - zgwałcenie dokonane na szkodę obywaterek polskich przez obywatela Białorusi w Żaganiu i okolicach.

Sprawca czyhał na swoje ofiary w mało uczęszczanych miejscach, a następnie przełamując ich opór doprowadzał od odbycia stosunków płciowych.

W toku postępowań karnych sądy na wniosek prokuratorów rejonowych zastosowały tymczasowe aresztowania wobec 138 obywateli państw obcych, spośród których największą liczebnie grupę stanowili obywatele Ukrainy - 49 osób.

W prokuraturach rejonowych przeprowadzono 17 postępowań przygotowawczych dotyczących spowodowania śmierci lub ciężkich obrażeń ciała cudzoziemców.

2. Zwalczanie Przestępczości

Przestępczość nie ma jednej uniwersalnej przyczyny. O jej formach i nasileniu decydują czynniki społeczne, ekonomiczne, zdrowotne, psychologiczne, a nawet zwyczajowe. Z tego też względu skuteczne jest zwalczanie, a właściwie ograniczanie, nie zależy wyłącznie od jednego tylko czynnika. Skutecznie ograniczać przestępczość można dopiero wówczas, gdy udaje się połączyć w jeden spójny system wysoki poziom ujawnialności przestępstw i wykrywalności ich sprawców, adekwatną do społecznego poczucia sprawiedliwości reakcję karną, dużą sprawność postępowania karnego i optymalne posługiwanie się instytucją środków zapobiegawczych ze szczególnym uwzględnieniem tymczasowego aresztowania, społeczną dezaprobatę dla przestępstwa i jego sprawcy z szeroką profilaktyką potencjalnych ofiar.

Uwarunkowana wysoką wykrywalnością zasada nieuchronności kary, nawet gdyby była możliwa do zrealizowania, sama przez się nie powstrzymuje od popełnienia przestępstwa. Gdy zyski oczekiwane z przestępstwa są znaczne, karę zwłaszcza niską opłaca się ponieść. Są środowiska społeczne, dla których karalność jest rodzajem nobilitacji. Z tego też względu motywacja przestępcy wyznaczona jest w jednakowym stopniu przez prawdopodobieństwo ukarania, jak i przez wielkość i dolegliwość realnie wymierzanej kary w analogicznych przypadkach.

1) Wykrywalność sprawców przestępstw

Statystyka wykrywalności zwykle odnosi się do tzw. wykrywalności nominalnej, a więc stosunku wykrytych sprawców przestępstw do ogółu

przestępstw stwierdzonych bez względu na to, czy sprawcy ci byli znani od początku postępowania (np. wskazani w zawiadomieniu czy zatrzymani na gorącym uczynku) czy też zostali zidentyfikowani dopiero w wyniku policyjnych działań wykrywczych.

W tak rozumianej statystyce odróżnia się wykrywalność przestępstw ogółem, i wykrywalność przestępstw określonego rodzaju.

W roku 2000 w sprawach nadzorowanych przez jednostki organizacyjne Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze wykryto sprawców 13.527 spośród 24.801 stwierdzonych przestępstw. Stanowiło to 54,5 %.

W roku 1999 wykryto sprawców 13.296 przestępstw spośród 23.634 przestępstw stwierdzonych. Wskaźnik wykrywalności wynosił wówczas 56,2 %.

W roku 1998 z kolei wykryto sprawców 12.524 spośród 23.260 stwierdzonych przestępstw. Wskaźnik wykrywalności wyniósł 53,8 %.

Stale zwiększająca się liczba wykrytych przestępstw, wobec jeszcze szybciej zwiększającej się ilości przestępstw popełnianych nie musi się więc automatycznie wiązać z poprawą wskaźnika wykrywalności.

Odpowiedni wskaźnik wykrywalności dla całego województwa lubuskiego w latach 1998 - 2000 wynosił odpowiednio: 58,5 %, 58,7% i 57,2 %. Dla porównania poziom wykrywalności w Polsce w roku 1998 wynosił 50,5 %, a w roku 1999 - tylko 45,0 %.

Poziom wykrywalności był zróżnicowany zarówno w poszczególnych jednostkach organizacyjnych policji, jak kategoriach stwierdzanych tam przestępstw.

Najwyższą wykrywalność odnotowała w roku 2000 policja żagańska. Wykrywalność ogółem wyniosła tam 61,5 %. Komenda Powiatowa Policji w Żarach odnotowała wskaźnik wykrywalności 58,9 %, a najniższy relatywnie wskaźnik Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze - 49,6 %.

Znacznie większa rozpiętość charakteryzowała poziom wykrywalności poszczególnych przestępstw.

Wskaźnik wykrywalności zabójstw w całym województwie lubuskim wyniósł w 2000 roku 87,1%. Jednak w powiatach nowosolskim i żarskim wykryto sprawców zabójstw w 100 %, w zielonogórskim, w 93,3 %, w żagańskim w 83,3, krośnieńskim - 75,0, a w świebodzińskim - 66,7 %.

Poziom wykrywalności sprawców najpoważniejszych przestępstw, w tym zwłaszcza zabójstw, na całym świecie uważany jest za najbardziej miarodajny kryterium oceny sprawności policji kryminalnej. Warto więc przypomnieć, że poza wymienionymi już wcześniej przykładami wyjaśnionych przypadków zabójstw, w roku 2000 wykryto sprawców takich spektakularnych zdarzeń, jak: - brutalnego pozbawienia życia młodej kobiety w dniu 20 września 2000 r. przy ul. Chopina w Zielonej Górze. Pod zarzutem popełnienia tej zbrodni zatrzymano, a następnie tymczasowo aresztowano podejrzanych mężczyzn. Postępowanie w tej sprawie pozostaje w toku (sprawa 4 Ds 186/00 Prokuratora Rejonowego w Zielonej Górze).

- spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu 6 letniej Klaudii J. w dniu 24 listopada 2000 r. w Zielonej Górze i wywołania choroby realnie zagrażającej jej życiu. Ustalono, że przyczyną tragedii dziecka przechodzącego ulicą było wyrzucenie z okna VI piętra telewizora przez uczestników libacji alkoholowej. Telewizor upadając eksplodował raniąc dziewczynkę. Na podstawie wniosków prokuratora sąd zastosował tymczasowe aresztowanie wobec 3 podejrzanych mężczyzn (sprawa 2 Ds 2253/00 Prokuratora Rejonowego w Zielonej Górze).
- napadu rabunkowego w dniu 10 kwietnia 2000 r. w Zielonej Górze na właściciela mieszkania. Trzech mężczyzn posługując się paralizatorem elektrycznym doprowadziło pokrzywdzonego do stanu bezbronności. Ich łupem padł sprzęt muzyczny i biżuteria wartości łącznej ok. 6.000 zł. Wykryto i aresztowano 2 podejrzanych. Akt oskarżenia skierowany został do Sądu Okręgowego w Zielonej Górze (sprawa 4 Ds 190/00 Prokuratora Rejonowego w Zielonej Górze)

Równie korzystnie przedstawiała się w roku 2000 wykrywalność sprawców zgwałceń. W powiecie zielonogórskim na 20 czynów stwierdzonych w 19 wykryto sprawców (95,0 %); w powiatach nowosolskim, krośnieńskim i żagańskim wykryto wszystkich sprawców zgwałceń (100 %), w Żarach wykryto sprawców 7 spośród 8 zdarzeń tego rodzaju (87,5), a w Świebodzinie 3 spośród 4 (75 %).

Wykrywalność sprawców zgwałceń w całym województwie lubuskim wyniosła w analizowanym okresie 86,8 %.

Kolejną prestiżową grupę przestępstw stanowią **rozboje i wymuszenia**. Poziom wykrywalności sprawców tych przestępstw w całym województwie wyniósł 62,9 %. Wykryto bowiem 723 spośród 1144 popełnionych. W jednostkach organizacyjnych policji nadzorowanych przez Prokuraturę

Okręgową w Zielonej Górze wykryto sprawców 503 spośród 770 stwierdzonych czynów tej kategorii. Wskaźnik wykrywalności wyniósł więc 65,0 %.

Najkorzystniej przedstawia się on w powiecie żarskim (69,9 % tj. wykrycie sprawców 72 spośród 101 rozbojów popełnionych), Krośnie

Odrzańskim (68,1 %), a najmniej korzystnie w Świebodzinie, gdzie wykryto 46,7 % sprawców rozbojów.

Relatywnie gorzej wypadła skuteczność ścigania sprawców **napadów rabunkowych z bronią**. Przyczyną tego jest zapewne znacznie wyższy stopień zorganizowania tego rodzaju napadów. Jednak i w tej kategorii wyniki ścigania są bardzo zróżnicowane. O ile na obszarze terytorialnej kompetencji KMP w Zielonej Górze wykryci zostali sprawcy 35 zbrodni spośród 59 stwierdzonych (58,3), to już w Nowej Soli np. na 6 przypadków stwierdzonych, sprawców wykryto tylko w 1 (16,7 %), a w Świebodzinie nie wykryto sprawców żadnego z 9 zarejestrowanych napadów z bronią. Zintensyfikowanie działań wykrywczych w tych jednostkach urasta więc do rangi zadań najpilniejszych i musi być potraktowane priorytetowo w roku 2001.

Ciągle poważny problem stanowi wykrywalność sprawców **kradzieży z włamaniem**. Oceniając to zagadnienie należy mieć na uwadze, że jest to problem ogólnopolski. W roku 1999 w Polsce wykryto ledwie 23,5 % sprawców wszystkich włamań stwierdzonych. W całym województwie lubuskim w latach 1998-2000 wskaźnik ten wynosił odpowiednio: 36,2 %, 34,3 % i 31,7 %.

W poszczególnych powiatach okręgu zielonogórskiego rezultaty (statystyczne) działalności wykrywczej przedstawiały się w tym czasie następująco:

Powiat	1998	1999	2000
Krośnieński	34,5	24,6	23,6
Nowosolski	38,1	37,5	30,1
Świebodziński	27,3	29,0	27,7
Zielonogórski	35,6	25,9	20,4
Żagański	32,9	40,2	34,7
Żarski	33,9	33,7	34,9

Z wyjątkiem Żar, gdzie poziom wykrywalności włamań jest stosunkowo wysoki i przez ostatnie trzy lata wykazywał dużą stabilność, wszystkie pozostałe jednostki notują wyraźną tendencję spadkową. jeżeli tendencja ta przekształci się w trwałą, perspektywy nie mogą być optymistyczne.

Jeszcze gorzej przedstawiają się wskaźniki wykrywcze sprawców **kradzieży (i kradzieży z włamaniem) samochodów.**

Powiat	1998	1999	2000
Krośnieński	37,4	24,3	14,0
Nowosolski	15,4	8,6	27,2
Świebodziński	19,5	20,5	34,5
Zielonogórski	13,5	14,7	6,8
Żagański	14,6	28,9	25,6
Żarski	16,9	8,4	11,3

Średnia wykrywalności w całym województwie lubuskim w ciągu ostatnich 3 lat wynosiła: 20,6 %, 17,8 %, 16,6 %.

Ta uwaga dotyczy oczywiście kradzieży samochodów.

2) Środki zapobiegawcze

Praktyka stosowania środków zapobiegawczych jest istotnym elementem polityki kryminalnej, jako działalności ukierunkowanej na ograniczanie przestępczości. Wprawdzie nie sposób nie zgadzać się z kodeksową zasadą, że celem środków zapobiegawczych jest zapewnienie właściwego toku postępowania karnego, ale cel ten należy pojmować szeroko. Ograniczenie funkcji tymczasowego aresztowania tylko i wyłącznie do celów ściśle procesowych prowadzi w istocie rzeczy do poczucia bezkarności u przestępców. Tak samo praktykę taką odbiera i ocenia opinia publiczna.

Wychodząc z takich właśnie przesłanek w prokuraturach okręgu zielonogórskiego już od początku 2000 r. nastąpiła radykalizacja praktyki aresztowej. Pogłębienie tego kierunku nastąpiło jeszcze wyraźniej po ukazaniu się wytycznych Ministra Sprawiedliwości z lipca 2000 r. Na ich podstawie w sprawach o przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu i wolności człowieka stosowanie tymczasowego aresztowania stało się regułą. Prokuratorzy otrzymali też zalecenie utrzymywania tego środka aż do momentu wniesienia aktu oskarżenia do sądu.

W rezultacie w 2000 r. w sprawach prowadzonych w prokuraturach zielonogórskich sądy zastosowały na wniosek prokuratora 1.142 tymczasowe

aresztowania. W roku 1999 ilość ta wyniosła „zaledwie” 715. Wskaźnik aresztowalności do wszystkich podejrzanych, wobec których następnie skierowano akt oskarżenia w roku 2000 wyniósł 13,5 %. Rok wcześniej - 9,2%.

Rygoryzm praktyki aresztowej niestety nie we wszystkich jednostkach organizacyjnych kształtował się jednakowo. Najważniejsze wskaźniki uzyskały tu Prokuratury Rejonowe w Nowej Soli (16,7%) i Zielonej Górze (16,7%). Najniższe Prokuratura Rejonowa w Świebodzinie (7,2 i Wolsztynie (9,1 %). Uznać należy, że zwłaszcza w Świebodzinie poziom zagrożenia przestępczością nie usprawiedliwia tak daleko idącej powściągliwości w stosowaniu najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania

Doświadczenie praktyki wykazuje, że często prokuratorowi łatwiej wyjednać w sądzie decyzję o tymczasowym aresztowaniu podejrzanego, niż utrzymać ten środek do czasu rozpoznania sprawy przez sąd. Areszty są uchylane (lub zmieniane na inne łagodniejsze środki zapobiegawcze) często nie dlatego, że ustały faktycznie przyczyny dla których je stosowano. Prowadzący postępowanie ulegają presji terminów procesowych, licznych wniosków i zażaleń, co powoduje przesyłanie akt do prokuratury nadrzędnej i sądów różnych instancji.

Z tych też powodów ważnym kryterium oceny praktyki aresztowej jest odsetek osób oskarżonych, co do których areszt tymczasowy utrzymywany jest w momencie kierowania aktu oskarżenia do sądu. W roku 2000 prokuratorzy okręgu zielonogórskiego oskarżyli 8.432 osoby. W chwili wniesienia aktu oskarżenia w tymczasowym areszcie pozostawało 778 podejrzanych. Stanowi to 9,2 % wszystkich oskarżonych.

Siła porównania: w roku 1999 oskarżono 7,719 osób, z czego w tymczasowym areszcie pozostawało 429 oskarżonych. Wskaźnik wynosił więc 5,5%.

Niestety i w tym wypadku występują zbyt duże i trudne obiektywnie do usprawiedliwienia różnice pomiędzy poszczególnymi prokuraturami. Odsetek oskarżonych tymczasowo aresztowanych w Prokuraturze Rejonowej w Żaganiu wynosi 12,0 %, w Zielonej Górze - 10,2 %, w Nowej Soli - 9,7 %. Ten sam wskaźnik w Wolsztynie wynosi 4,8 %, a w Świebodzinie - 5,5 %.

Warto przy tym zauważyć, że praktyka aresztowa prokuratorów w okręgu zielonogórskiego jest wyraźnie surowsza niż średnia w apelacji poznańskiej, gdzie wskaźnik oskarżonych aresztowanych w minionym roku wyniósł 7,9 %.

Statystyka innych niż tymczasowe aresztowanie środków zapobiegawczych w roku 2000 przedstawiała się następująco:

- 1) poręczenie majątkowe - 133 (rok wcześniej - 134)
- 2) dozory policyjne połączone z zakazem opuszczania kraju - 456 (przed rokiem - 98)
- 3) dozory policyjne bez dodatkowych zakazów - 363 (w 1999-304)
- 4) poręczenia osobiste - 5 (w 1999 r - 12)

Środki zapobiegawcze tego rodzaju stosowane były w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania w sprawach, w których tymczasowe aresztowanie nie było konieczne.

3) Zabezpieczenie majątkowe

Ta instytucja prawa karnego procesowego służy zapewnieniu realizacji kar majątkowych albo roszczeń odszkodowawczych na rzecz pokrzywdzonego przestępstwem. Jest ważnym instrumentem polityki kryminalnej, zwłaszcza przy zwalczaniu przestępczości przeciwko mieniu.

Mając te cele na uwadze w roku 2000 prokuratorzy okręgu zielonogórskiego wydali 112 postanowień o zabezpieczeniu majątkowym. Rok wcześniej takich postanowień wydano 68.

Przede wszystkim podkreślić należy, że wartość faktycznie zabezpieczonego mienia wyniosła w roku 2000 kwotę 1,898.062,00 zł i 400 DM oraz 2,550 USD.

Oznacza to zwielokrotnienie wartości mienia zabezpieczonego w 1999 r. kiedy to na poczet kar i roszczeń zabezpieczono mienie wartości 218.377,00 zł.

4. Działalność oskarżycielska i penitencjarna

Wyniki postępowania sądowego są zwykle miernikiem jakości pracy prokuratora jako oskarżyciela publicznego.

W ubiegłym roku osądzonych zostało 744 osób, to jest o 1003 więcej niż w 1999 r. Do tak znacznego wzrostu przyczyniło się głównie wspomniane już wniesienie aktów oskarżenia przeciwko 8432 osobom.

Sądy uniewinniły 199 osób, co stanowi 2,7 % ogółem osądzonych i jest wskaźnikiem identycznym jak w 1999 . Najlepszy w tym zakresie wskaźnik = 0,9 % (1 osoba uniewinniona na 107 osądzonych) uzyskała prokuratura Okręgowa, a konkretnie – Wydziały: Śledczy i Przystępczości Zorganizowanej, a najwyższy 3,7 % uniewinnionych stwierdzono w Prokuraturze Rejonowej w Krośnie Odrzańskim . Wymaga szczególnego podkreślenia, że wśród osób uniewinnionych nie było ani jednej wcześniej aresztowanej i to pomimo zwiększenia do 778 ilości osób oskarżonych aresztowanych. Takiego osiągnięcia nie zanotowała żadna z prokuratur okręgowych w apelacji poznańskiej.

Dodać należy, że każda sprawa, w której zapadł wyrok uniewinniający badana była pod kątem zasadności oskarżenia. Nie stwierdzono żadnego przypadku oczywiście niesłusznego oskarżenia.

Sprawy nieopracowane, posiadające istotne braki w materiale dowodowym, sądy zwróciły prokuratorom do uzupełnienia postępowania przygotowawczego. Spraw takich było 40, co stanowi 0,66 % w stosunku do 6049 spraw przesłanych z aktem oskarżenia.

Dbając o zgodność wyroków z przepisami prawa oraz o niezbędną surowość orzekanych kar zwłaszcza w stosunku do sprawców przestępstw najgroźniejszych prokuratorzy wnieśli apelacje co do 474 osób, to jest wobec 6,4 % osób osądzonych (w 1999 r. wskaźnik ten wyniósł 4,3 %). Pomimo znaczącego wzrostu ilościowego skuteczność zaskarżeń była zadowalająca, bowiem sądy II instancji uwzględniły 57,3 % rozpoznanych apelacji.

Aktywność prokuratorów w sądzie nie ograniczała się do udziału w rozprawach i posiedzeniach przed sądami I instancji.

Zaznaczenia wymaga obciążenie pracą prokuratorów Wydziału Postępowania Sądowego Prokuratury Okręgowej, którzy uczestniczyli łącznie w 117 wokandach odwoławczych obejmujących 810 spraw i w 273 posiedzeniach, których przedmiotem było 2535 spraw, a nadto przeprowadzili 34 inspekcje w prokuraturach rejonowych, 7 hospitacji, sporządzili 172 pisma instruktażowe oraz dokonali 4 badań problemowych, kontrolujący zwłaszcza przyczyny i zasadność zwracania przez sądy spraw do uzupełnienia postępowania przygotowawczego.

Prokuratorzy tego Wydziału uczestniczyli w 92 posiedzeniach Wydziału Penitencjarnego Sądu Okręgowego w Zielonej Górze, w tym w 50 posiedzeniach w siedzibie tego Sądu, w 13 – w Areszcie Śledczym w Zielonej Górze, w 17 – w Zakładzie Karnym w Krzywańcu, w 6 – w Areszcie Śledczym w Lubsku i w 6 – w Areszcie Śledczym w Nowej Soli.

Na tych posiedzeniach penitencjarnych rozpoznano 1035 spraw.

5. Działalność z zakresu prawa cywilnego i administracyjnego

Podstawowym zadaniem prokuratury, oprócz ścigania przestępstw, jest strzeżenie praworządności. Obowiązki w tym zakresie prokuratorzy wykonują na zasadach określonych zwłaszcza w prawie cywilnym, rodzinnym i administracyjnym, przy czym ingerencja prokuratora ma charakter wyjątkowy i podyktowana jest okolicznościami uzasadniającymi jego obecność w postępowaniu, jeżeli wymaga tego ochrona praworządności lub interes społeczny.

Efektem tych działań było skierowanie do sądów 252 wniosków o wszczęcie postępowania nieprocesowego (w 1999 r. – 213), wytoczenie 91 powództw cywilnych oraz zgłoszenie udziału w 197 postępowaniach sądowych w sprawach cywilnych.

Zwiększyła się do 175 ilość skierowanych przez prokuratorów wniosków do sądów o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu.

W ramach działalności cywilistycznej przeprowadzono również 5 analiz problemowych dotyczących:

- prawidłowej realizacji obowiązku aktywnego udziału prokuratorów w postępowaniach sądowych o adopcję dzieci polskich przez cudzoziemców;
- zasadności i skuteczności wniesionych środków prawnych w II półroczu 1999 roku przez prokuratury rejonowe okręgu zielonogórskiego;
- skuteczności powództw adhezyjnych wniesionych przez prokuratorów okręgu zielonogórskiego w II półroczu 1999 roku;
- wykorzystania ustaleń postępowań karnych p-ko rodzinie i opiece do działań poza karnych;
- orzeczeń sądów rodzinnych okręgu zielonogórskiego w sprawach o ustalenie ojcostwa i alimenty.

Wykorzystując ustalenia śledztwa w sprawie V Ds. 43/99 Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze wytoczono **6 powództw** na podstawie art. 448 k.c.

o zasądzenie określonych kwot od sprawców przestępstw na cele społeczne oraz pozew o unieważnienie uznania dziecka.

Pomyślnie zakończyło się postępowanie w sprawie z powództwa Krzysztofa D. przeciwko Skarbowi Państwa – prokuraturze Okręgowej w Zielonej Górze i Urzędowi Celnemu w Rzepinie o zapłatę kwoty 84.165,18 złotych.

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2000 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wlkp. Powództwo oddalił.

W sprawie, z powództwa Spółki Wodno – Ściekowej – „Biała Woda” w Nowym Miasteczku przeciwko PHU „Odrex” Sp. z o.o. w Nowej Soli o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, w której prokurator zgłosił udział, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 25 maja 2000 roku pozbawił wykonalności zawartą przez strony ugodę sądową, której wykonanie przez zapłatę PHU „Odrex” kwoty ponad 750.000 złotych, spowodowałyby nieodwracalną degradację środowiska naturalnego i zniszczenie kosztownego procesu technologicznego nowej inwestycji – oczyszczalni ścieków w Nowym Miasteczku.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanej.

Działalność prokuratorów w dziedzinie prawa administracyjnego była dość szeroka, bowiem skontrolowano 235 spraw administracyjnych, a wykorzystując ustalenia z postępowań karnych dotyczących zwłaszcza kradzieży i obrotu skradzionymi samochodami skierowano 137 wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego, głównie w przedmiocie uchylecia

decyzji o rejestracji pojazdów. Ponadto zaskarżono sprzeciwami 47 decyzji administracyjnych i wniesiono dwie skargi do NSA.

W interesie osób pokrzywdzonych przestępstwami prokuratorzy wnieśli 718 powództw adhezyjnych (w 1999 r – 430). Aktywnością wyróżnili się prokuratorzy z Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze, którzy sporządzili 347 takich powództw i w Żaganiu – 126 powództw adhezyjnych.

6. Działalność profilaktyczna

Podobnie jak w kilku poprzednich latach czynności profilaktyczne prokuratorów podejmowane były w niezbędnym zakresie i rozmiar tej działalności był raczej niewielki.

W minionym roku prokuratorzy opracowali jednakże 17 wystąpień (w 1999 r. – zaledwie 8) wskazując ich adresatom ujawnione w postępowaniach karnych okoliczności sprzyjające popełnieniu przestępstw i formułując stosowne wnioski w przedmiocie usunięcia zagrożeń. O stwierdzonych tego typu uchybieniach przesłano również 4 zawiadomienia do organów nadrzędnych i 2 – do organów kontroli.

Skierowano 68 wniosków do komisji ds. leczenia alkoholików.

Niewątpliwy walor profilaktycznego oddziaływania na rzecz ochrony rodziny miały kierowane do sądu rodzinnego w trybie art. 23 kpk zawiadomienia o potrzebie rozważenia środków przewidzianych w przepisach o postępowaniu w sprawach nieletnich lub w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym,

gdy ujawniono okoliczności świadczące o demoralizacji nieletniego albo o gorszącym wpływie na niego.

W 2000 r. opracowano 174 takie zawiadomienia, podczas gdy w 1999 r. tylko 21 .

Prokuratorzy przekazywali również organom samorządu terytorialnego informacje na temat zagrożenia przestępczością i innymi naruszeniami prawa oraz o działalności prokuratury.

Istotny profilaktyczny wydźwięk miały niewątpliwie bardzo liczne informacje skierowane do społeczeństwa za pośrednictwem środków masowego przekazu.

7. Inne formy działalności

1) Współdziałanie ze środkami masowego przekazu

W roku 2000 kontynuowana była wieloletnia już tradycja szerokiego informowania o działalności Prokuratury różnego rodzaju środków masowego przekazu. Rzecznik przekazał mediom ponad 460 informacji, co stanowi ponad 100 % wzrostu w porównaniu z rokiem poprzednim. Łącznie z Prokuratorami rejonowymi przekazano mediom 685 informacji (493 w roku 1999).

Zorganizowano 3 konferencje prasowe. Tradycyjnie na początku roku poświęconą omówieniu wyników roku poprzedniego. Po zakończeniu półrocza o podobnej tematyce. Trzecia poświęcona była zakończonej również medialnie sprawie (dotyczącej przemytu spirytusu na ogromną skalę (tzw. Sprawa Carringtona).

Swoista minikonferencja miała miejsce z okazji otwarcia nowej siedziby Prokuratury Rejonowej w Żarach. Ukazał się wówczas w Gazecie Lubuskiej wywiad z Prokuratorem Krajowym dr Henrykiem Prackim.

Zdecydowana większość informacji przekazywanych mediom dotyczyła spraw karnych oraz problemów związanych ze zwalczaniem przestępczości.

Artykuły i informacje na te tematy ukazywały się w większości w obu gazetach lokalnych tj. Gazecie Lubuskiej i Gazecie Zachodniej oraz w lokalnych rozgłośniach radiowych i telewizyjnych. Wiele informacji i wiadomości dotyczących pracy prokuratur okręgu zielonogórskiego ukazywało się też w wydaniach gazet oraz w przekazach telewizyjnych i radiowych o zasięgu ogólnopolskim.

Prokurator Okręgowy i Rzecznik prasowy uczestniczyli w wielu audycjach radiowych i telewizyjnych poświęconych problematyce związanej z ustawowymi obowiązkami prokuratury.

Zdecydowanie wzrosła ilość informacji o sprawach prowadzonych przez VI Wydział do Spraw Przestępczości Zorganizowanej, a sprawa dotycząca przemytu spirytusu pobiła rekordy zainteresowań ze strony wszelkiego rodzaju masowej informacji.

W roku 2000 przestała istnieć lokalna Telewizja 51, co nie spowodowało jednak spadku udzielonych i przekazywanych informacji.

Na szczególne podkreślenie zasługuje stała, bardzo dobra współpraca z Gazetą Lubuską i lokalnym – korespondentem Telewizji Poznańskiej.

2) *Współdziałanie z innymi organami i instytucjami*

Podobnie jak w latach poprzednich dobrze układa się współpraca prokuratury z administracją rządową i samorządową. Prokurator Okręgowy uczestniczył w sesjach Sejmiku Samorządowego. Wojewoda Lubuski Stanisław Iwan dwukrotnie gościł w Prokuraturze Okręgowej żywo interesując się problematyką zwalczania przestępczości i zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom województwa.

Nawiązano kontakty z Euroregionem Sprewa – Nysa – Bóbr, mające na celu wypracowanie wspólnych metod przeciwdziałania przestępczości charakterystycznej dla pogranicza.

Tradycyjnie dobrze układała się współpraca z kierownictwami Komendy Wojewódzkiej Policji i komend powiatowych.

Wzorem lat poprzednich utrzymywano dobre kontakty z Izbą Skarbową, Najwyższą Izbą Kontroli, Urzędem Kontroli Skarbowej, Strażą Graniczną, Urzędem Celnym, Regionalną Izbą Obrachunkową i Państwową Inspekcją Pracy.

Właściwa współpraca z tymi instytucjami miała istotny wpływ na podejmowanie działań skierowanych na zwalczanie przestępczości i będzie kontynuowana w następnych latach.

W roku 2000 znacznie rozszerzono współpracę z prokuraturami przygranicznych landów RFN Saksonii i Brandenburgii.

Wzorem lat poprzednich prokuratorzy okręgu zielonogórskiego w ramach kontraktów roboczych spotkali się 7 – krotnie z prokuratorami z prokuratur w Gorlitz i Cottbus. Gospodarzem 2 takich spotkań był Prokurator Okręgowy w Zielonej Górze.

W dniach 6-7 czerwca 2000 roku delegacja prokuratorów z Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze uczestniczyła w zorganizowanej przez Prokuraturę w Gorlitz IV Konferencji Prokuratur Trzech Państw nadgranicznych (Niemiec, Czech i Polski) na której omówiono problematykę systemu kar na tle uregulowań prawnych państw uczestników konferencji oraz zagadnienia związane z szeroko rozumianą międzynarodową pomocą prawną.

Prokuratorzy zielonogórscy uczestniczyli w zorganizowanym przez prokuratorów niemieckich wyjeździe do instytucji Unii Europejskiej mieszczących się w Luksemburgu i Strasburgu.

3) Obrót prawny z zagranicą

Prokuratura Okręgowa w Zielonej Górze koordynująca obrót prawny z zagranicą zarejestrowała w 2000 roku 308 spraw.

Do prokuratur i innych właściwych organów państw obcych, przeważnie znajdujących się na terenie Niemiec oraz polskich placówek dyplomatycznych i konsularnych, skierowano 108 wniosków o udzielenie pomocy prawnej w sprawach karnych. Najczęściej zwierały one prośby o przesłuchanie osób w

charakterze świadków, nadesłanie dokumentów mających znaczenie dowodowe, bądź udzielenie różnego rodzaju istotnych dla postępowania informacji.

Zdarzały się również wnioski o zwrot osobom uprawnionym przedmiotów mających status dowodów rzeczowych oraz zebranie materiału porównawczego w celu przeprowadzenia specjalistycznych badań kryminalistycznych.

W 89 sprawach skierowano do prokuratur zagranicznych wnioski o doręczenie obywatelom państw obcych pism procesowych sporządzonych przez prokuratury okręgu zielonogórskiego.

Z prokuratur zagranicznych nadesłano 26 wniosków o udzielenie pomocy prawnej w sprawach karnych i 57 wniosków o doręczenie dokumentów procesowych obywatelom polskim. W większości wnioski te pochodziły z Republiki Federalnej Niemiec.

W 4 sprawach przekazano do prokuratur państw obcych wnioski o przejęcie ścigania karnego cudzoziemców, którym postawiono zarzuty popełnienia przestępstw na terenie Polski, zaś dalsze prowadzenie postępowań przeciwko nim przez polską prokuraturę było niemożliwe z racji opuszczenia przez nich terytorium kraju.

Z zagranicy, głównie z Niemiec przyjęto 10 postępowań karnych w sprawach o czyny popełnione przez obywateli polskich.

3) Załatwienie skarg i przyjmowanie interesantów

W 2000 roku do prokuratur okręgu zielonogórskiego wpłynęło ogółem 101 skarg.

W analogicznym okresie 1999 roku zarejestrowano 105 skarg, a zatem nastąpił nieznaczny spadek ich ilości.

Z 1999 roku pozostały do załatwienia 3 sprawy.

Spośród 101 skarg:

- na prokuraturę wniesiono 24 skargi co stanowi 23,7 % skarg,
- na inne podmioty złożono 77 skarg, w tym 37 na Policję, co stanowi 36,6 % skarg.

W porównaniu z analogicznym okresem 1999 roku nastąpiło zmniejszenie ilości skarg na działalność prokuratury z 40 do 24 tj. o 40 %, zmalała także ilość skarg na Policję z 43 do 37 skarg.

Poza jedną skargą złożoną w Prokuraturze Rejonowej w Świebodzinie pozostałe skargi wniesione zostały na piśmie.

Skargi na inne – poza prokuraturę i policję – organy dotyczyły m.in.:

- organów administracji i samorządów	- 7 skarg
- ZUS-u	- 3 skargi
- Służby Zdrowia	- 2 skargi
- banków	- 2 skargi
- spółdzielni mieszkaniowych	- 2 skargi

Większość skarg na prokuratury rejonowe kierowano do Prokuratury Okręgowej.

Tematyka ich przedstawia się następująco:

- przewlekłość lub biurokratyczne załatwianie sprawy - 10 skarg
- bezczynność lub brak odpowiedzi na pisma - 5 skarg
- niewłaściwe zachowanie się na służbie - 2 skargi
- inna działalność prokuratury - 7 skarg

(np. niewłaściwe zabezpieczenie dowodów rzeczowych, nieudolne prowadzenie śledztwa, stronniczość prowadzącego postępowania prokuratora, niezasadne

żądanie przez prokuratora poręczenia majątkowego, niewłaściwe załatwienie skargi, niezasadne wystąpienie z wnioskiem o tymczasowe aresztowanie, niewłaściwy sposób wezwania świadka).

Spośród 23 rozpatrzonych skarg na działalność prokuratury tylko 1 skargę uznano za zasadną.

W prokuraturach okręgu zielonogórskiego w 2000 roku w ramach skarg i wniosków przyjęto 1367 osób, tj. o 75 więcej niż w 1999 r.

Kierownictwo poszczególnych jednostek terenowych i prokuratury Okręgowej przyjęło łącznie 138 osób.

W dalszym ciągu z pisemnych sprawozdań prokuratur rejonowych wynika, że ilość interesantów była wyższa, jednakże z uwagi na nawał pracy prokuratorzy nie zawsze odnotowywali ten fakt w dzienniku przyjęć interesantów.

Podobnie jak w okresach poprzednich tematyka przyjęć interesantów dotyczyła ich spraw osobistych, a najczęściej były to problemy z zakresu prawa rodzinnego (alimenty, znęcanie się nad rodziną, nadużywanie alkoholu), prawa pracy i prawa lokalowego.

Częstokroć rozmowy z interesantami dotyczyły porad prawnych. Liczba załatwianych w ten sposób interesantów wzrasta z roku na rok.

Ewidencja skarg prowadzona jest w odrębnych rejestrach skargowych z rozbiciem na skargi załatwione w prokuraturze i skargi przekazane do załatwienia innym organom.

W 2000 roku w prokuraturach okręgu zielonogórskiego załatwiono 102 skargi, pozostały do załatwienia 2 skargi.

We własnym zakresie rozpatrzono 53 skargi, w tym:

- 23 skargi na działalność prokuratury
- - 22 skargi na działalność policji
- - 8 skarg na działalność innych organów

Pozostałych 48 skarg przekazano do innych instytucji lub urzędów.

W zasadzie przekazanie skarg do innych adresatów następowało przed upływem 7 dni, ale stwierdzono również przekroczenie tego terminu w 9 sprawach.

O przekazaniu sprawy w każdym przypadku zawiadamiano skarżącego.

- 23 skargi na działalność prokuratury
- 22 skargi na działalność policji
- 8 skarg na działalność innych organów

Pozostałych 48 skarg przekazano do innych instytucji lub urzędów.

W zasadzie przekazanie skarg do innych adresatów następowało przed upływem 7 dni, ale stwierdzono również przekroczenie tego terminu w 9 sprawach.

O przekazaniu sprawy w każdym przypadku zawiadamiano skarżącego.

W terminie do 1 miesiąca załatwiono 49 spośród 104 skarg tj. 48 % skarg. W porównaniu z 1999 rokiem nastąpiło znaczne obniżenie ilości skarg załatwionych terminowo, chociaż nie stwierdzono zawinionego opóźnienia w załatwieniu skarg. Przyczyną nieterminowego załatwienia skarg były trudności w uzyskaniu niezbędnych do rozpatrzenia skarg, akt sądowych, dokumentów z instytucji samorządowych, spółdzielni mieszkaniowych itp.

Postępowania skargowe prowadzone były przez prokuratorów o dużym doświadczeniu zawodowym i na ogół z należytą wnikliwością.

8. Wybrane zagadnienia organizacyjne i kadrowe.

Sytuacja kadrowa w roku 2000 w prokuraturach okręgu zielonogórskiego w porównaniu z rokiem 1999 w zasadzie nie uległa zmianie. Etaty orzecznicze, a więc prokuratorskie, asesorskie i aplikanckie pozostały na poziomie 115.

Tabela umieszczona niżej przedstawia faktyczną obsadę etatów orzeczniczych oraz liczbę aplikantów etatowych i pozaetatowych:

rok	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
prokuratorzy i asesorzy	73	62	63	66	78	97	96	105	106

aplikanci etatowi	6	9	23	38	35	22	14	4	6
aplikanci pozaetatowi	0	0	0	0	0	1	5	15	17

W 2000 roku ze służby odeszło 5 prokuratorów i 1 asesor, w tym 4 prokuratorów przeszło w stan spoczynku, a 1 prokurator i 1 asesor zrezygnowali ze służby. W latach ubiegłych tego typu ubytki były większe: w roku 1999 odeszło 11 prokuratorów a w 1998 - 9.

Braki kadrowe w 2000 roku uzupełniono w ten sposób, że zatrudniono 2 prokuratorów i 3 asesorów z innych regionów kraju oraz przyjęto na etaty 4 aplikantów pozaetatowych. W konsekwencji na 31 grudnia 2000 roku pozostały nieobsadzone 3 etaty.

W wyniku konkursu w czerwcu 2000 roku Prokurator Apelacyjny udzielił 8 kandydatom zgody na odbywanie aplikacji pozaetatowej.

Opisane zmiany spowodowały, że w dniu 31 grudnia 2000 roku w prokuraturach okręgu zielonogórskiego zatrudnionych było 84 prokuratorów, 22 asesorów i 6 aplikantów, a 17 aplikantów odbywało aplikację pozaetatową. Zmiana zasad odbywania aplikacji spowodowała, że w 2000 roku nie odbyły się egzaminy prokuratorskie.

Okręg zielonogórski obejmuje 7 prokuratur rejonowych mających siedziby w Zielonej Górze, Nowej Soli, Żarach, Żaganiu, Świebodzinie, Krośnie Odrzańskim i Wolsztynie. Dysponuje ona odpowiednio 25, 12,16,10,11, 9 i 4 etatami. Prokuratura Okręgowa dysponuje 28 etatami.

W roku 2000 zgodnie z postanowieniem Ministerstwa Sprawiedliwości, w wykonaniu ustawy o ochronie informacji niejawnych utworzono VII Samodzielną Sekcję Ochrony Informacji Niejawnych .

Rosnące zadania stawiane przed prokuraturą i wynikające z systematycznego wzrostu ilości prowadzonych postępowań, a jednocześnie pozostawienie na niezmiennym od 2 lat poziomie zatrudnienia prokuratorów powodują, że z roku na rok rosną obciążenia na poszczególnych stanowiskach pracy.

Funkcjonujący w ramach Prokuratury Okręgowej Ośrodek szkolenia poza szkoleniem własnych aplikantów etatowych i pozaetatowych prowadzi również szkolenia prokuratorów i asesorów, oraz kadry urzędniczej. Szkoleniami naszego ośrodka objęci są również aplikanci z innych prokuratur okręgowych, Wojskowej Prokuratury Garnizonowej, a ostatnio także osoby zatrudnione w Urzędzie Kontroli Skarbowej, Izbie Skarbowej i Urzędach Skarbowych. Istotnym osiągnięciem ośrodka a jest też fakt, że od wielu lat aplikanci zielonogórcy nie zanotowali niepowodzeń podczas egzaminów prokuratorskich.

W roku 2000 poprawie uległa sytuacja lokalowa prokuratury w szczególności w Żarach, gdzie w listopadzie oddano do użytku nową spełniającą wszelkie warunki siedzibę Prokuratury Rejonowej. Wszyscy zatrudnieni w tej jednostce pracownicy uzyskali optymalne warunki pracy. Kontynuowano remont nowej siedziby prokuratury w Nowej Soli. Inwestycja ta zakończona zostanie w roku 2001. Poczyniono też przygotowania do pozyskania lokalu na siedzibę Prokuratury Rejonowej w Krośnie Odrzańskim i w roku 2001 jednostka ta prawdopodobnie urzędować będzie w nowym miejscu.

Najgorsza sytuacja lokalowa występuje w Prokuraturze Rejonowej w Świebodzinie. Sytuacji nie poprawi w tym przypadku remont. Konieczne jest działanie w kierunku pozyskania nowej siedziby dla tej jednostki.

Koniecznym jest również uzyskanie kolejnych pomieszczeń dla Prokuratury Okręgowej i Prokuratury Rejonowej w Zielonej Górze.

W roku 2000 dla poprawy bezpieczeństwa jednostek i zatrudnionych prokuratorów w siedzibach Prokuratury Okręgowej i Rejonowej w Zielonej Górze zainstalowano system monitorowania przez telewizję przemysłową całego obiektu wewnątrz i na zewnątrz, w ciągu całej doby. Prokuratura Okręgowa i Rejonowa w Zielonej Górze, Rejonowa w Żarach i Wolsztynie zapewnioną mają ochronę godzin pracy. Natomiast w Prokuraturach Rejonowych w Żaganiu i Żarach funkcjonują zainstalowane tam urządzenia alarmowe z powiadomienia stacji monitorowania firmy ochroniarskiej.

Przebudowano i zagospodarowano parking przed siedzibą Prokuratury Okręgowej i Rejonowej w Zielonej Górze. Wjazd na parking jest regulowany, cały parking monitorowany, a wszyscy prokuratorzy mają zapewnione miejsce postojowe. W ten sposób znacznie poprawiono zabezpieczenie obiektu i pojazdów oraz ułatwiono ruch pojazdów służbowych Policji, UOP i innych służb.

Skromne środki budżetowe pozwoliły na zakup w 2000 roku jedynie:

- 3 wysokowydajnych kserokopiarek zapewniając w ten sposób obsługę wszystkich jednostek organizacyjnych w okręgu,
- 2 komputerowych drukarek sieciowych,

- 15 elektrycznych maszyn do pisania,
- 7 niszczarek,
- 1 nowoczesnego teleksu, spełniającego funkcje kserokopiarki i drukarki.

Ponadto zakupiono sprzęt elektroniczny niezbędny do szkoleń i odpraw w postaci rzutnika multimedialnego, oraz przenośnego urządzenia nagłaśniającego.

Z uwagi na brak środków, w bardzo ograniczonym zakresie poprawiono informatyzację jednostek, gdyż udało się poza drukarkami pozyskać jedynie 2 komputery jako dar funduszy FARE. Darowizna ta ma stanowić początek pełnej komputeryzacji Prokuratury, gdyż jednostka nasza zaliczona została do Systemu Informatyzacji Prokuratury realizowanego przez Ministerstwo. Uczestnictwo w tym programie pozwoli na znaczne przyspieszenie informatyzacji jednostkom organizacyjnym prokuratury w Okręgu i włączenie ich do systemu ogólnokrajowego.

Pomimo uzyskanego postępu w wyposażeniu poszczególnych jednostek stwierdzić należy, że potrzeby w tym zakresie są dużo większe i konieczne podejmowanie dalszych starań o poprawę organizacji i technicznego wyposażenia stanowisk pracy.

- 23 skargi na działalność prokuratury
- 22 skargi na działalność policji
- 8 skarg na działalność innych organów

Pozostałych 48 skarg przekazano do innych instytucji lub urzędów.

W zasadzie przekazanie skarg do innych adresatów następowało przed upływem 7 dni, ale stwierdzono również przekroczenie tego terminu w 9 sprawach.

O przekazaniu sprawy w każdym przypadku zawiadamiano skarżącego.

W terminie do 1 miesiąca załatwiono 49 spośród 104 skarg tj. 48 % skarg. W porównaniu z 1999 rokiem nastąpiło znaczne obniżenie ilości skarg załatwionych terminowo, chociaż nie stwierdzono zawinionego opóźnienia w załatwieniu skarg. Przyczyną nieterminowego załatwienia skarg były trudności w uzyskaniu niezbędnych do rozpatrzenia skarg, akt sądowych, dokumentów z instytucji samorządowych, spółdzielni mieszkaniowych itp.

Postępowania skargowe prowadzone były przez prokuratorów o dużym doświadczeniu zawodowym i na ogół z należytą wnikliwością.

Plan działania prokuratury na 2001 rok.

1. Utrzymanie wysokiej sprawności postępowania przygotowawczego, w tym zwłaszcza małego wskaźnika spraw pozostających w biegu w stosunku do wielkości spraw wpływających oraz ograniczenie ilości spraw prowadzonych dłużej niż 3 i 6 miesięcy, także spraw o najpoważniejsze przestępstwa prowadzonych w Wydziałach Śledczym i ds. Przestępczości Zorganizowanej Prokuratury Okręgowej.
2. Konsekwentna realizacja ukształtowanej w roku 2000 praktyki aresztowej, zwłaszcza poprzez stosowanie tego środka zapobiegawczego wobec sprawców najgroźniejszych przestępstw kryminalnych i gospodarczych, przede wszystkim przeciwko życiu, zdrowiu i wolności człowieka, przestępstw z użyciem przemocy i przestępstw zorganizowanych.

3. Kontynuowanie działań mających na celu możliwie pełną realizację praw i prawnie uzasadnionych interesów pokrzywdzonych; w szczególności systematycznie zwiększanie ilości postanowień o zabezpieczeniu mienia na poczet roszczeń odszkodowawczych i stałe podnoszenie wartości mienia zabezpieczanego.
4. Intensyfikowanie oddziaływania na orzecznictwo sądowe poprzez staranne przygotowywanie wniosków oskarżycielskich, dbałość o ich poprawność formalno-prawną i adekwatność kary do stopnia społecznej szkodliwości czynu, a na orzeczenia zawierające błędy prawne i orzekające kary rażąco łagodne reagowanie wywodzeniem odpowiednio uargumentowanych apelacji.
5. Podnoszenie jakości postępowania przygotowawczego, w tym jakości decyzji i czynności procesowych poprzez optymalizowanie czasu ich przeprowadzania, zapewnienie wszechstronności, pełne uzasadnianie oraz wszczynanie i prowadzenie śledztw osobistych we wszystkich sprawach, w których jest to uzasadnione ich charakterem, wagą i stopniem skomplikowania.
6. Badanie przyczyn uzyskiwania przez poszczególne jednostki organizacyjne skrajnie zróżnicowanych statystycznych wyników pracy i podejmowanie środków mających na celu eliminowanie ewentualnych nieprawidłowości.
7. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych prokuratorów i pozostałych pracowników poprzez udział w szkoleniach specjalistycznych i upowszechnianie zdobytej tam wiedzy i umiejętności praktycznych, a

także objęcie grupy prokuratorów z prokuratur rejonowych stażem w Prokuraturze Okręgowej.

8. Rozbudowywanie bazy informatycznej prokuratury, w tym pozyskiwanie kolejnych komputerów, programów i rozbudowę sieci w oparciu o środki pozabudżetowe.
9. Rozwój bazy lokalowej, oddanie nowej siedziby Prokuratury Rejonowej w Nowej Soli i remont takiej siedziby Prokuratury Rejonowej w Krośnie Odrzańskim, a także systematyczne usprawnianie działalności poprzez zakup sprzętu technicznego poprawiającego jakość pracy.
10. Oszczędne gospodarowanie środkami budżetowymi na działalność bieżącą, w tym realizację zadań postępowania przygotowawczego wg osobnych zaleceń.
11. Utrzymywanie współpracy z organami kontroli, administracji rządowej i samorządowej, sądami i policją oraz pozostałymi organami postępowania karnego, wymiana informacji interesujących prokuraturę i funkcjonariuszy tych instytucji, inne oddziaływania mające na celu podnoszenie efektywności podejmowanych przedsięwzięć.
12. Współdziałanie z prasą i pozostałymi mediami w celu kształtowania postaw legalistycznych w szerokich grupach społecznych i właściwego obrazu o pracy prokuratury.

Prokurator Okręgowy

Jan Wojtasik